

GULLANDER, ANDERS PETER

**Tal, hållet wid prosten och kyrkoherden
herr magister Jonas Erasmus Palms
jordfästning i Burlöfs kyrka den 9 april
1824, på några desz wänners begäran till
tryckning lemnadt af Anders P. Gullander ...**

Lund
1824

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

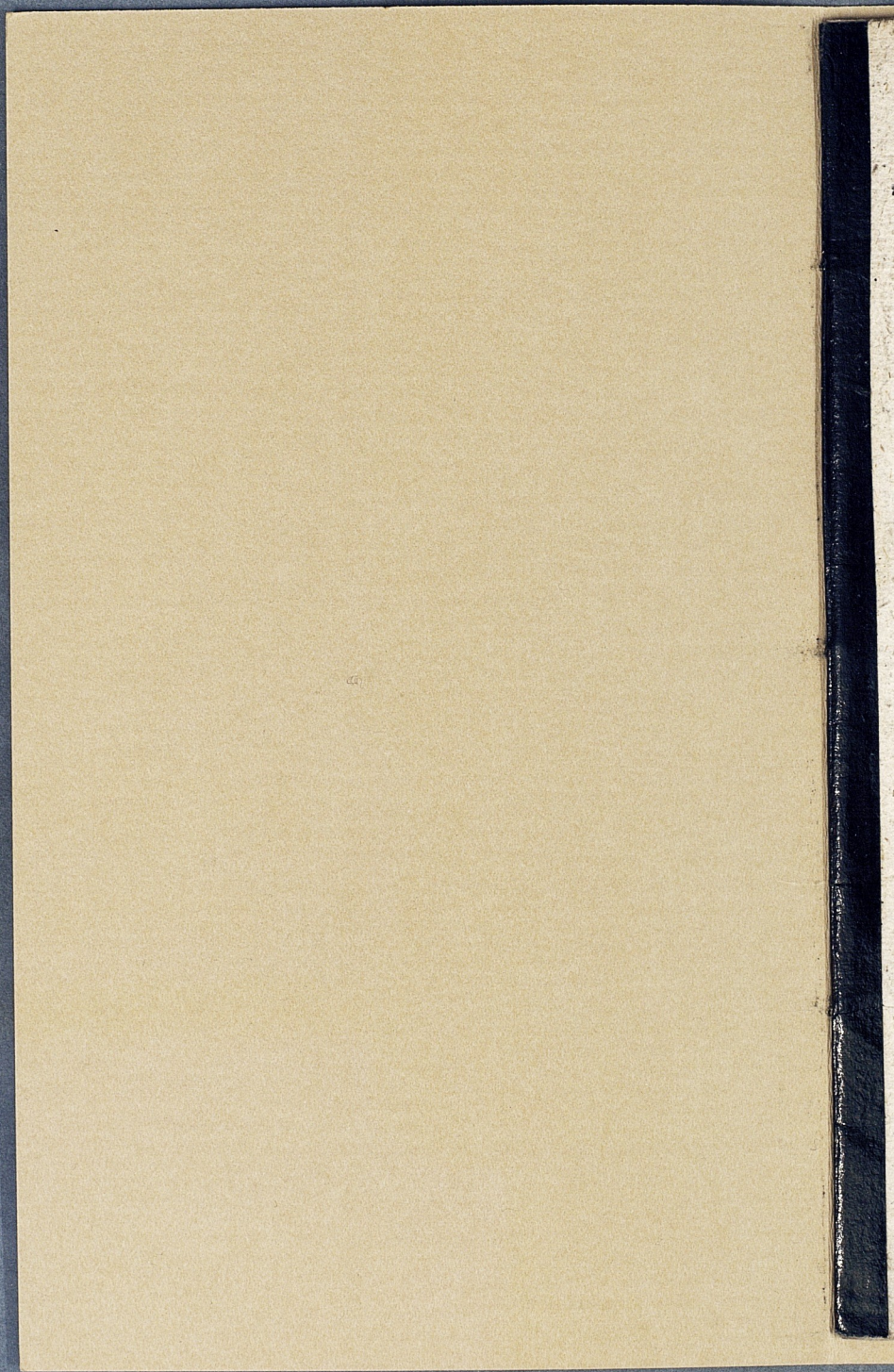
- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu>

DALM, J. E

To Paul
Lickweed
Fall 1900
1700-1829

Libryord.
För 1900.

1786-1829

S a l,

hållet wid

Prosten och Kyrkoherden

Herr Magister

JONAS ERASMUS PALMS

S o r d f å s t n i n g

i Burlöfs Kyrka den 9 April 1824,

på några Des Wägners begäran

till tryckning Iemnäbt

af

ANDERS P. GULLANDER,

Kyrkoh. wid Malmö S:t Petri förs.

L u n d,

tryckt uti Berlingska Boktryckeriet,

1 8 2 4.

201

1850

Office of the Secretary

of the Interior

JAMES EARNEST FALMS

Secretary

Washington, D.C.

1850

1850

1850

1850

1850

1850

1850

Christelige Åhörare!

Sällan war en wandring till grafwen så tung som denna, sällan war hjertat wid en Filsnåffsa så blödande som i dag. En tröstlös Måka, värnlösa Barn och en mängd Wänner falla tårar wid denna graf eller äro förstummade af sorgen, och en hel Församling känner sig hafwa gjort samma födelust, som den närmaste bland Wännerna. Sällan war ock ett dödsbud mera öfverraskande än detta. — Den Wän, hvars sista tränga boning wi äro samlade, bortrycktes i sina halfwa dagar, midt under fulla utöfningen af sitt här icke länge sedan åtagna fall, midt under omsorgerna för de sina, midt under stråfwandet att uppfylla hwarje en redlig Mans förbindelser. Han föll, och allt blef ouppfyldt! Sjelf ännu icke, åtminstone efter åren, mogen för ewigheten, hade han icke heller sett sina förhoppningar mogna. Det är blott några dagar sedan han stod i detta Tempel midt ibland sin älskade Församling, hörande och frågande dem, som på nästa Sabbathsdag skulle

framtråda till det Bord, der han ömsom med
Eagens skämma kraftigt warnat den obotsfärdige
syndaren, ömsom med Nådens hugswalande ord
upprättat det förkrossade hjertat, — blott några
dagar sedan, — och redan i dag står denna
samma Menighet kring Lärarens Lif-lista a)!
O Gud! Huru obegripeliga äro Dina
domar, huru oransakeliga Dina vå-
gar b)! Du låter sundom ogräset wåra, me-
dan hwetet förquåsnes; Du låter den onyttiga
stammen stå qvar, när det fruktbarande trädet
brytes af stormen; Du låter uslingen, som sjelf
långtar efter förlossning och är en börda för de
fina, samla en mängd år, då Enkan och de små
Barnen måste för tidigt begråta sitt bästa stöb,
då Wänner måste med håpnad nedsänka sin ålf-
ling i grafwen. Men Dina tankar äro
icke våra tankar, och Dina vågar
äro icke våra vågar c). Och huru våga
wi knota, hwardswer wilja wi klaga? Wi
äro sjelfwe stoft och aska. Wi, som i dag finna
den sista pligten så swår att uppfylla mot den

---

a) Söndagen den 23 Mars predikade han och höll Natt-
wards-Förhöret, började samma dag känna sig illa-
mående, och dog natten till den 1:sta April eller Tors-
dagen derpå.

b) Rom. 11, 33.

c) Ef. 55, 8.

bortgångne, wi kunna sjelfwe wara bestånda att i morgon emottaga Din kallelse. Och hwad hafwe wi derwid att invända? Min tid och stund är, när Du will; Jag kommer, när Du säger till. Du råknat mina hufwudhår Och mina år; Och allt i Dina händer står b). Ja, wi böja oss i stoftet, wi wörda Din styrelse, äfwen när wi i vår swaghet ej förmå inse, hvarsföre Du så gör.

En duffan står oss likwäl åter, innan wi nppfylla dagens sorgliga pligt. Wi wilja alla dröja en stund för att teckna den bortgångnes bild, innan han för alltid bortgömmes för våra blickar. Men hwem är beredd att göra denna teckning? Jag är det åtminstone ej! Stige den fram, som icke, förwirrad af sorgen och skakad af känslan, skall hafwa swårt att quarhålla Penseln i sin hand, ännu swårare att, med ögat höljdt af tåren, föra den så säkert, att bilden fullkomnas och igenkännes! Jag försöker det förgäfwes. Jag wäljer heldre att framställa en enkel och trogen berättelse, än en målning, som misflykad skulle des mera misbaga, ju mera man älskat att återse och igenkänna föremålet.

---

b) Sw. Psalmb. N:o 468 v. 2.

Prosten och Ryrkoherden öfwer denna Bur-
 löfs Församling, Högärewördige och Högfärde
 Herr Magister JONAS ERASMUS PALM,
 föddes den 1:ste Maji 1784 i Carlshamn, der
 Fadren ANDREAS PALM war Tullskrifware, och
 härstammade från en inom detta Stift länge
 wördad Prestslägt med detta namn. Modren,
 HELENA MARGRETA SOMMAR, war Dotter af den
 aftningswärde Prosten SOMMAR i Backaryd. För-
 äldrarnes gemensamma aftning för dessa Pre-
 sterliga Förfäder bestämde båda deras Söner till
 Prestståndet, och Naturen, som rikt begäfwat
 Sönerna, understödde deras önskan. I sin spä-
 daste ålder, eller knapt ett år gammal, blef wär
 bortgångne Wän faderlös, och dermed inwigd åt
 lifwets bekymmer. Men oaktat de knappa till-
 gångarne begagnade dock Modren den på stället
 warande publika Skolan, styrd af en skicklig
 Man, till JONAS PALMS första bildning. Vid
 12 års ålder upptogs den faderlöse i sin äldre
 Broders, nu mera Contracts-Prosten, Ordenes
 Ledamoten, Doctor LARS ANDREAS PALMS Hus,
 hwilken på en gång som Fader och Broder be-
 sörjde hans uppfostran, understödd dermid af sin
 ömma, oförgätliga Maka och af den goda Sy-

ster e), som nästan ensam den fiffa byftra natten förnådde quarblifwa wid den bortgångnes dödsfång. Doctor PALM bekoftrade åfwen hans wifftande wid Acahemien de förfta åren, jemte ett och annat berunder aflagdt Lårdomsprof. — Under den wådliga bana, fom här öppnar fig för Ynglingen, war denne med fitt eldiga lynne och fin medfödda fjelfftåndighets känfla, underftafad åtfkilliga pröfningar. Och huru många åro de, fom icke, med famma natur-anlag, kännande fin förmåga, och fanfte otidigt smickrade af oerfarna Wånner, lätt falla i utfwåfningar eller glömma åktningen för den ftyrande och för den åldre förtjenften? Imedlertid genomgick Studeranden JONAS PALM, wål icke utan wåda, men dock lyålligt, denna Ynglingarnes pröfwotid. Hans fnabba framfteg fette honom i ftånd att fnart nog på en gång följa fin böjelfe för fjelfftåndighet och fin tackfambets känfla, fom bjöb att icke länge wara en god Broder till laft. Han intrådde fnart fom Privat Informator i ett inom Skåne för åra och feder åktadt Hus hos Major BERG VON LINDE på Krelwåld, och han ömsom befordrade Elevernas bildning, ömsom fortsatte fina egna ftudier. Om hans fram-

---

e) Fru SARA PALM, gift med Handlanden KLEFFBERG i Wålmå.

gång i förra fallet wittna Cleverna på ansedda platser i Samhället, i det senare de berömliga ombömen, han wunn wid hwarje honom förelagd prof inom Academien, der han med sitt snille, sina insigter och sin lätthet att tala Latiniska Språket, wid de påbudna offentliga twi- sterna om utgifna lärda Afhandlingar, war en fråd för odugligheten, dock utan böjelse att förta.

Efter erhållen Magister-grad år 1805, och afslagt Präsbii-Prof: De Memoria excolenda, samt någon tid fertsatt privat Information, fann han skicklig att utnåmnas till Collega wid ett af Stiftets mest berömda Elementar Lärwerk — Malmö Högre Lärdoms-Skola f), der han efter ett år blef vicarierande, och åter efter fyra år g) ordinarie Con-Rector. Till denna tjänst hade han berömligen afslagt det förestrefna profwet medelst Präsidium för Theses, och wid Riksrådet h) såg han sig omgifwen af en lysande samling, som med utmärkt nöje afhörde hans

---

f) År 1808.

g) 1812.

h) Den 9 Maj 1814, då han och Skolans Rector, Professorn G. R. AHLMAN, på en gång af H:r Biskopen m. m. Doctor FAXE installerades. — Samma år afslade han ett annat ganska fördelaktigt prof af kunskaper och skicklighet såsom Opponent wid Presbiteret i Lund.

febermera från trycket utgifna Del: Om nyttan af de klassiska Språkens studerande wid Skolorna. Lycklig att få läsa wid sidan af den utmärkte Man, som war och förblef hans redbare wän, som på en gång förstod att värdera den unge Embetsbrodrens flidlighet, och hejda hans lifliga lynne, utmedlade han sin stora förmåga för Underwiseringsverket. Wäl hemmastadd i Elementar-studierna, med såkra insigter i den klassiska Litteraturen, förenade han de lyckligaste gåswor att nedlåta sig till de yngste Lärjungarnes fattningsgåswa, äfwen som lätthet och klarhet i sitt framställningsfätt för de äldre. När han underwisade, flodde det alltid med lif och drift. Då han derjemte ganska wäl förstod att wäcka och sporra Disciplarnes egen werksamhet, blef det en följd, att alla de, hwilka icke allt för mycket saknade wilja och förmåga att lära, gjorde under hans handledning wackra framsteg. Eika sorgfällig war han att biträda som att underwisa Ynglingar, hwilka gåswo förhoppningar. Ofta använde han sitt wänskapliga förhållande i flera hus i Staden att bereda understöd åt de behöfwande. Ännu, sedan hans Elever utgått i Samhället, tog han nära del i deras öden, fortfor att wara deras rådgifware och mötte dem inom sitt hus med samma ömhet, som fordom i Lärorummet. Här-

om kunna twenne närvarande, nu reban wid samma Lärwerk tjenstgörande, Bröder wittna i). Med allt detta wann han Ungdomens lifliga tillgifwenhet, som sjelfmant toskade sig, på ett för hans hjerta ljust sätt, med glädje, när hans befordran till Burlöfs Pastorat war wunnen, med tacksamhetens och saknadens tårar i hwarje känslig Ynglings öga, dem jag sjelf bewittnade, den stund han i Skolan sade dem sitt Far wål! Och den enkla rörande Sängen, som i dag fringljuder hans Lik-kista, är fista gården af fordna Kamraters och Lärjungars tillgifwenhet f).

Con = Rector PALMS lätthet att arbeta satte honom i stånd att på en gång uppfylla för-dubblade pligter, och dock hafwa tid öfrig för umgången med Wänner, samt för deltagandet med dem både i glada och sorgliga ffisten. Under de första åren af sin tjenstgöring wid Skolan använde han till enskilt underwising en stor del af den tid, som war ledig från den offentliga; äfwen som hon de senare åren, efter erhållen Ordination l), åtog sig att biträda den aftnings-

---

i) Collega Schola GEORG HOLLENIUS och v. Collega Schola JOH. L. HOLLENIUS.

f) Vid Begravnings-Acten erqueverades Sängen syrfäm-migt af några Ynglingar från Malmö Skola.

l) År 1812 den 30 December.

wårde Prosten QUIDING wid Caroli Församling.
 Lika lycklig som Predikant och Skol Lärare hörs
 des han med nöje af alla Glässer, och förwårfs-
 wade genom denna nya besättning ett ökad t
 antal af Wånner inom den Stad, som war första
 och waraktigaste stället för hans offentliga tienst-
 göring. Med dessa sammanlagda förtjenster, och
 genom hans egen waksamhet, wann han tidigt
 nog en fördelaktigare besordran, då han kallades
 af ett allmänt förtroende till Kyrkoherde wid
 denna Burldöfs Församling m). Denna plats,
 war honom i alla asseenden önskanswård. Han
 bodde här i medelpunkten af sin Församling och
 i medelpunkten af de Wånner han ägde i twen-
 ne Städer, och hans öga mötte här de öppna,
 omwårlande och herrliga fälten. Den dag, då
 han wid detta Altare, af Stiftets wördade Sty-
 resman, inwigdes till sin Embets- förwältning,
 war högtidlig för honom sjelf, för Församlingen,
 för de talrika Wånnerna och för den Broder, som
 med rördt hjerta såg sina förhoppningar uppfyll-
 da, och med handen på hans hjesfa sade: En
 Broder, som fast står, han är såsom
 en fast Stad n). — Här hade hans werksam-

m) Tillträdde den 1:ste Maj 1818.

n) Ordsp. B. 18, 19. — Herr Contr. Prosten m. m.
 Doctor PALM war en af Assistenterna wid denna Akt.

het ett enda förenadt mål, som han aldrig förfe-
lade — Allmänhetens Upplysning och Uppbyggelse.
Templet uppfylldes af Hörare, som kommo
icke af tvång utan af böjelse. Ungdomen un-
derwistes af honom sjelf med framgång, och Barn-
skolor danades eller förbättrades under hans be-
ständiga tillsyn. Allmänhetens beredwillighet att
möta hans önskingar i detta angelägna ämne,
wittnade både om deras egen känsla för det go-
da och om deras förtroende för Läraren, som yr-
kade det. Wid de år 1822 anbefallda allmänna
Visitationer befanns härstädes en så god ordning
införd och så mycken förbättring wunnen, att det
beredde honom hos hans högste Förman ett ökad
bifall, som beledsagades med en heders benäm-
ning o).

Ofullkomligt har jag bestrifwit Prosten PALMS
wärde wid Lektoratet och inom Församlingen.
Han ägde ett annat såsom Wån, och derom
frambär en hwar af oss något vittnesbörd. Han
kunde uppoffra nästan allt för dem han älskade,
utan att skada dem, af hwilka han war eller
trodde sig wara förfördelad. I förra fallet kän-
na wi alla det förhållande, i hwilket han stod
till Prosten QUORNE, denne under lifwets pröfs-
ningar redan här i dödligheten nästan förklarade

---

o) utnämnd till Prost år 1822.

Man, som han icke blott biträdde utan liksom be-
fryddade. — följde honom med den' aldra waks-
sammaste omsorg, afbjöde hwarje ansträngning,
för hwilken deß rena nit kunde blottställa de för-
swagade krafterna. Huru war han icke till kropp
och själ Rakad wid ett af denne Lärares swära-
re sjukdoms = anfall, och huru flyttade han icke
med sig hit denna waksamhet? Huru fryndade
han icke till Staden, att förwissa sig om den
älskade Mannens tillstånd wid hwarje tillfälle,
som kunde medföra någon farhoga. Fast och
orubblig war hans tillgifsvenhet för mången an-
nan. Han beräknade icke tillgångarne, än min-
dre mödan, då fråga war att deltaga i Wäns-
ners eller Anhörigas glädje, eller att svingra de-
ras bekymmer och afhjelpa deras förlågenhet.
Derföre hade han och sielf sina anspråk, och war
med sitt känsliga lynne ömtålig, när de blefwo
ouppfyllda. Kanske han och någon gång kunde
af stenet mistaga sig åfwen om en Wäns tän-
kesätt; men då war han snar att rätta ett sådant
mistag. Och om hans känsla war särad, blef
ett skarpt uttryck eller ett unbandraget umgån-
ge, men aldrig förtalet, aldrig händnen, hans
tillsygt.

Detta för hwarje stön känsla öppna hjerta
war det åfwen för den åblaste — för kärlekens.
Han såg oförmodat Den, som Förshynen bestämt

till hans Förljeslagerfka genom lifwet, han såg MARGRETHA BARCK — och han önskade ingen högre jordisk sällhet, än den att få äga henne. Han vann den p). Förstånd, wärdighet och sparsamhet utmärkte denna Maka, och de Barn, som stänktes honom, ökade hans sällhet, ty han war en hjertlig Barnawän. Men denna sällhet blef hwarken oblandad eller waraktig. Äldste Sonens oförmodade bortgång q) verkade starkt på hans känsliga sinne. Den spådes Graf blef hans Helgedom, den han och sjelf nyligen beredde åt sin egen hvila. — Tiden mildrar dock den ömmaste saknad. Men det gifwes andra bekymmer, som fräta ständigt, såsom massen fräter det fruktbärande trädets rot, och upphörer ej, förr än det wisnar och dör. I weten det Wänner och Slågtingar! Sjelf uppoffrande sig för Wänner ökades hans behof af andras uppoffringar. Dattat det indragna lefnadsfätt, som rådde i hans hus, såg han dock tidsomständigheterna alltför bekymrande. Slutet inom sig sjelf, med den smärtande tanken att aldrig kunna uppfylla en redlig Mans och Wäns förbindelser, dig-

---

p) Gift år 1815 med MARGRETHA C. BARCK, Dotter af framl. Handlanden i Uddewalla B. BARCK och Des efterlefwande Enka, född MARGRETHA CHR. KRULL.

q) ANDERS WILHELM, död år 1821 wid 3 års ålder.

nåde han under denna börda. Han astynade synbarligen. Dock fortfor han att vara verksam. Från Embetsrummet gick han med ett enda steg att intaga sin dödsbädd, och der — hwilket rörande, förkrossande upptråde! Den store, Fänslofulle Skalden *), som blifwit hans stöte-wån, satt der nära de sista stunderna, tryckte tröstande hans hand, medan det förkrossade hjertat sade: "Snart är han icke mer!" Den wärdiga Makan, öfwerwäldigad af Flitsmåffans oförmödade förebud, omgifwen i en hast af hela framtidens fasansfulla mörker, sjönk i wanmagt; ett Barn — ett menldöst Barn r), låg obemärkt på knä och bad Gud att få behålla sin Far! — Men förgäfves! Domen war fällb! Uck! O Gud, för Dina lagar Sag mig böjer, trygg och nöjd: Will Du skifta mina dagar Än åt lifwets qual och fröjd, Eller snart min Ande skilja Sfrån stoftets tunga hand: Gode Fader! ske Din wilja! Sag mig lemnar i Din hand s). — O Gud! Du kallade honom, och han skulle lyda! O Gud! Du har gjort nåd med honom; Du har ju, för vår Öfwerherdes försö- nande förbön och för Din barmhertighet full,

*) Es. TEGNÉR.

r) Dottren AGNETA CHRISTINA, 7 år gammal.

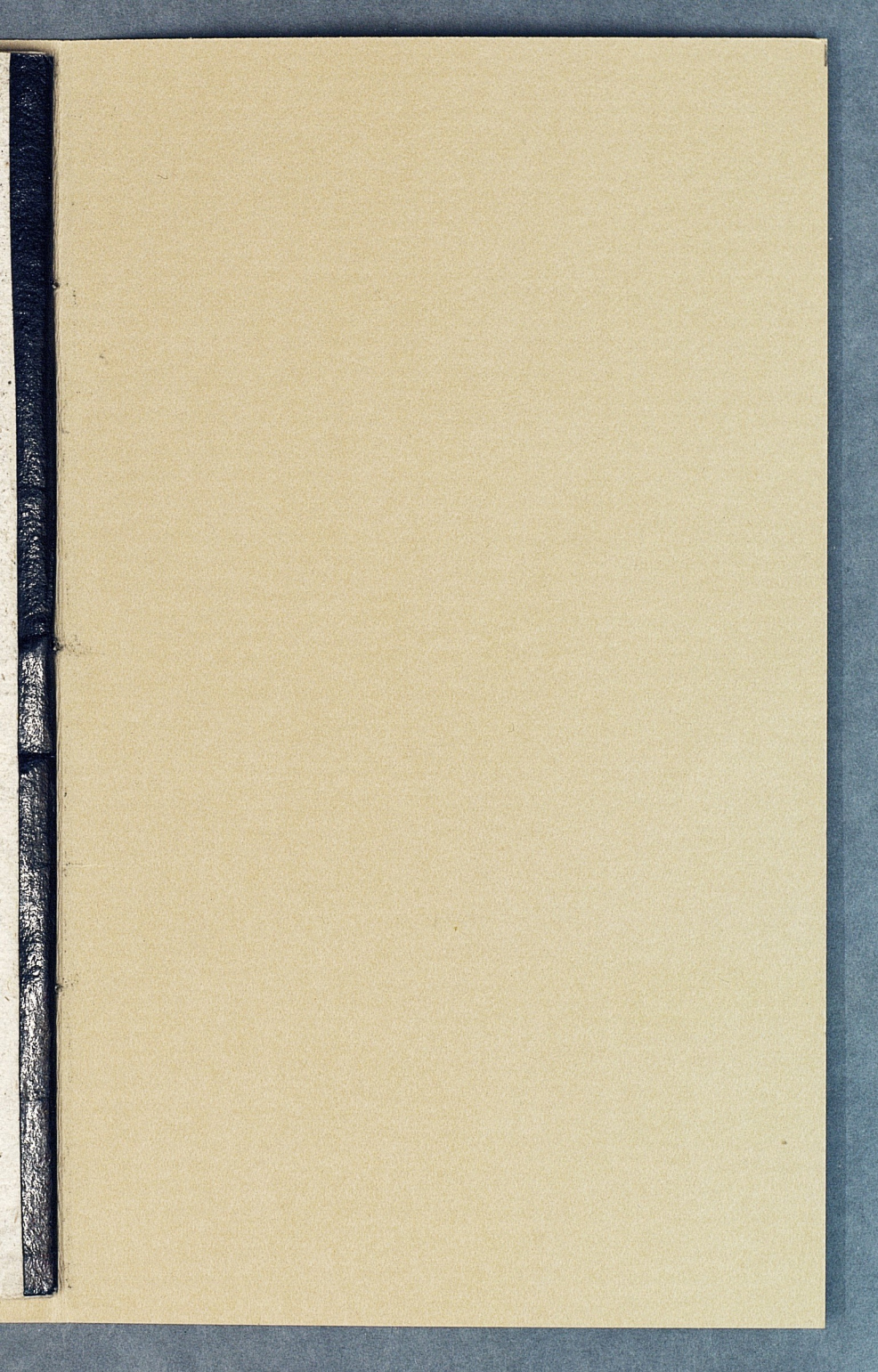
s) Sw. Psalmh. N:o 451 v. 11.

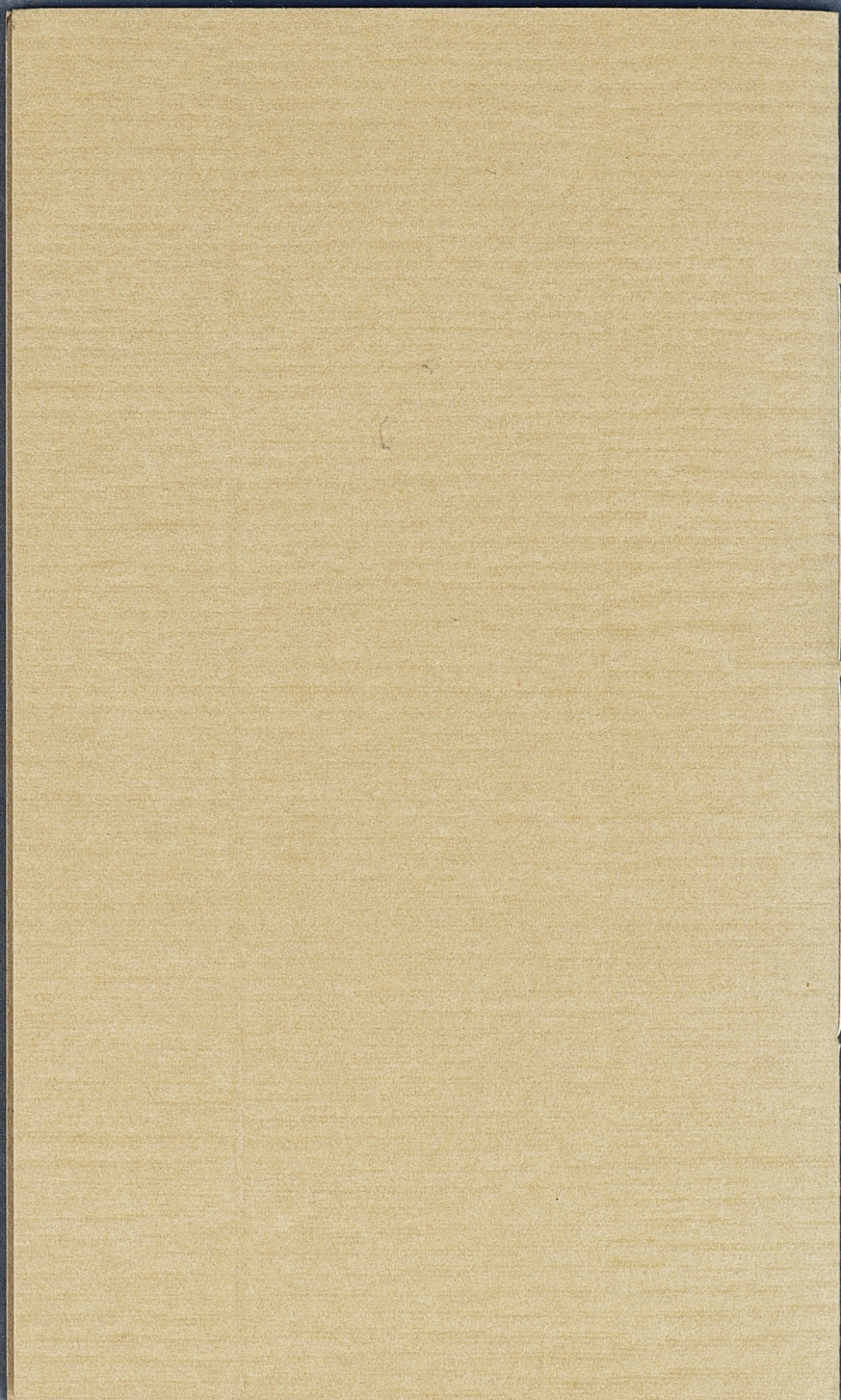
glömt hans fel; Du har ju mött honom med
Beldnings-Kronan för hans redliga arbete under
en kort arbetsdag. Gode Fader! gjut Din hug-
swalande barmhertighet och tröst i den sönderstitt-
na Makans hjerta; bana Du sjelf med Din Fa-
derliga Wisshet vägen genom lifwet för de små
Faderlösa; låt Wänner råcka hwarandra händer-
na öfwer hans Graf till en kraftig förening om
skydd för de Wårnlösa! Bewara sjelf de ädla
frön, han utsått till Tro och Dygder bland den-
na Din Andeliga Hjord, låt desse redlige Åhd-
rare, som fålla tårar wid hans bortgång, min-
nas hans röst och blifwa hans berömmelse på
Jesu Christi dag. Och — gif oss nu styrka att
inwiga honom åt förgångelsen och öfwerlemnna
honom åt Grafwen, der han skall hwila från mö-
dorna och bekymren. Wålan! Wi uppsylla den-
na sorgliga pligt, ty

Sålle äro de som sofwa,
De som slutat wandringen!
Salig frid är öddens gästwa
Åt en Guds och Jesu wån.
Efter mödor, qual och strid
Wåntar oss en salig frid
Hos vår Gud till ewig tid t).

---

t) N:o 491 v. 4.

www.books2ebooks.eu